

Gönderme Tarihi: 11.02.2020

Kabul Tarihi: 16.07.2020

*Bu bir araştırma makalesidir.

Lise öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma sürelerinin akademik başarılarına etkisi

Dr. Muhammet YORULMAZ^a
Seher YORULMAZ^b

^a Başkent Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, Ankara, ORCID: 0000-0002-4904-9396

^b Aydınlikevler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Ankara, ORCID: 0000-0001-9953-0148

Özet

Bu çalışmada, lise öğrencilerinin sosyal ağları kullanma süreleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bir meslek lisesinde 10. ve 11. sınıfa devam eden 200 öğrenciye sosyal ağları günlük kullanım süreleri anket formu ile toplanmış, cinsiyet ve sınıf gibi çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Sosyal ağları kullanım süreleri ile akademik yarıyıl başarı ortalamaları karşılaştırılmış ve aralarında negatif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin sosyal ağ sitelerini kullanım süreleri artarken, akademik başarı azalmaktadır. Ayrıca araştırma sonucunda akademik başarıyı etkilemeyen günlük sosyal ağ sitelerini kullanım süresi de ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Kısıtlama için kullanılacak süre sınırı günlük 4,33 saat olarak saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sosyal ağ siteleri, lise öğrencileri, akademik başarı.

Abstract

The present study aimed to investigate the relationship between the time that high school students spend using social network sites and their academic achievement. The time that 200 students attending 10th and 11th grade in a vocational high school spend daily using social networks were collected through a questionnaire and examined in terms of various variables such as gender and grade. The time they spent using social networks was compared with their semester grade point average (GPA) and it was found that there was a negative relationship between them. While students' usage of social networking sites increases, academic success decreases. The time daily spent using social networking sites, which do not affect academic achievement, was also tried to be determined and found to be 4.33 hours per day.

Keywords: Social networking sites, high school students, academic achievement.

Kaynak Gösterme

Yorulmaz, M. ve Yorulmaz, S. (2020). Lise öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma sürelerinin akademik başarılarına etkisi. *AUAd*,6(3) 27-39.

Giriş

2010'lu yıllarda akıllı telefonların da yaşamımıza girmesiyle birlikte, internet kullanımı her yıl bir önceki yıla göre artarak yaygınlaşmaya devam etmektedir. “We are Social” tarafından yayınlanan 2019 yılı ocak ayı raporuna göre dünya nüfusunun %57'si (4,3 milyar insan) aktif olarak internet kullanıcısıdır. Aktif sosyal ağ sitesi kullanıcılarının dünya nüfusuna oranı ise %45'tir. Mobil sosyal ağ kullanıcıları %42 olarak belirlenmiştir. Aktif sosyal ağ kullanıcıları bir önceki yıla göre %9 artmıştır. Herhangi bir cihazla internette geçirilen ortalama günlük süre 6 saat 42 dakikadır. Sosyal ağda geçirilen ortalama süre ise 2 saat 16 dakikadır. Aynı raporun Türkiye bölümünde ise aktif internet kullanıcıları nüfusun %72'sine karşılık gelmektedir. Aktif sosyal ağ kullanıcıları da nüfusun %63'üdür. Cep telefonundan sosyal ağların kullanım oranı ise %53'dür. İnternet ortamında geçirilen ortalama süre 7 saat 15 dakika olarak tespit edilmiştir; yani dünya ortalamasının üzerindedir. Sosyal ağlarda da geçirilen ortalama günlük süre de internet kullanımına paralel olarak dünya ortalamasının üzerinde 2 saat 46 dakikadır (Kemp, 2019). Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK tarafından yapılan “2018-Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması” na göre hanelerde internet erişimi %83,8 olarak belirlenmiştir. İnternet kullanımı ise %72,9'dur. Cinsiyete göre dağılımda ise gözle görülür bir fark vardır. Erkeklerde oran %80,4 iken kadınlarda %65,5'tir. İnterneti kullanma amacı olarak sosyal ağları bildirenlerin oranı ise %84,1'dir. Son üç ay içinde bireylerin yaş grubuna ve cinsiyetine göre internet kullanım oranlarında ise 16-24 yaş aralığındaki nüfusun %90,7'si aktif internet kullanıcısıdır. 16-24 yaş aralığındaki erkeklerin kullanım oranı %94,7, kadınlarda ise oran %86,5'tir. İnternet kullanıcıları arasında oranı en büyük grup 16-24 yaş aralığı olarak tespit edilmiştir (TÜİK, 2018).

Dünyada ve Türkiye'de interneti kullanmanın en yaygın amaçlarından biri sosyal ağ siteleridir. Verilen istatistiklere göre hem dünyada hem de Türkiye'de sosyal ağ sitelerinin gençlerin günlük yaşantılarında önemli bir yer tuttuğu açıktır. Bu sitelerin kullanımının gençler üzerindeki etkilerinin araştırıldığı çalışmalar daha çok üniversite gençliği üzerinde yapılmıştır. Çalışmaların çoğu genellikle lise sonrasındaki öğrenciler üzerine çıkarımlar yapar. Lise seviyesindeki ergenler üzerinde bu ilişkiyi anlamak için yapılan çalışmalar azdır. Yapılan çalışmanın bu yönde alana katkı sağlaması beklenmektedir.

Araştırma Sorunsalı

Konuyla ilgili çalışmaların daha çok üniversite öğrencileri üzerinde yapıldığı görülmektedir. Alanyazında lise öğrencilerinin sosyal ağ kullanımına ilişkin çalışma sayısının az olduğu saptanmış; özellikle meslek lisesi öğrencileri ile yapılmış yalnızca bir çalışmaya rastlanmıştır. Ergenlik dönemindeki meslek lisesi öğrencilerinin günlük yaşamlarında önemli bir yer işgal eden sosyal ağların, onların akademik başarılarına doğrudan ne derece etkilediğine yönelik bir araştırmaya ise rastlanmamıştır. Araştırmanın bu boyutu ile alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Tarama çalışmalarında, sosyal ağ sitelerinin kullanımı ile akademik başarı arasındaki ilişkide yaşın etkisi araştırılmadığından; yaş etkisinin incelenmesi, araştırmacıların sosyal ağ sitelerinin kullanımı ile akademik başarı arasındaki ilişkinin gelişimini anlamalarına yardımcı olabilir (Huang, 2018).

Dünyada “Güvenli İnternet Eğitimi” programları kapsamında çeşitli kamu ve özel kurumları tarafından bilgiler verilmektedir. Bu tür kurumlar, internet bağımlılığı, zararlı içeriklere maruz kalmayı önleme, kişisel mahremiyeti koruma, bilgi güvenliği, siber zorbalık ve kimlik hırsızlıklarını tespit etme gibi konularda öğrencileri, ebeveynleri ve eğitimcileri bilgilendirirler (Salomon & Kolikant, 2016). Örneğin Türkiye’de BTK (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu) tarafından bilgilendirici web siteleri açılmakta, broşürler bastırılmakta ve okullarda seminerler verilmektedir. Bu tür bilgilendirmelerde internet kullanım süresinin sınırlandırılması gerektiği tavsiye edilmektedir. Özellikle internetin en çok kullanılan alanlardan birisi olan sosyal ağların kullanım sürelerine müdahale edebilmek için öncelikle ergenlerin üzerindeki etkilerini tam olarak anlamalıyız. Bu noktada cevaplanması gereken soru ise sınırlandırılan sürenin “ne kadar” olması gerektiğidir. Bu çalışma, akademik başarı üzerindeki etkileri ortaya koymaya çalışırken, süre sınırını da belirlemeye çalışmaktadır. Özet olarak araştırma aşağıdaki sorulara yanıt aramaya çalışmaktadır:

1. Öğrencilerin günlük sosyal ağ kullanım süreleri ne kadardır?
2. Cinsiyete göre sosyal ağ kullanım süreleri arasında fark var mıdır?
3. Sınıflara göre sosyal ağ kullanım süreleri arasında bir fark var mıdır?
4. Kullanım süreleri ile akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?

4.1 Varsa ilişkinin türü nedir?

4.2 İlişki negatif yönlü ise akademik başarıyı etkilemeyen günlük süre ne kadar olmalıdır?

İlgili Alanyazın

Sosyal ağ siteleri kişilerin bireysel olarak, herkese açık ya da belli kişilere açık bir profil oluşturabildiği, bağlantıda olduğu kişilerle paylaşım yapabildiği ve bağlantılarının içeriklerine bakabilme ve gezebilme imkanı veren siteler olarak tanımlanabilir (Boyd & Ellison, 2007). Sosyal ağ siteleri, bilgi iletmek, paylaşmak, arkadaşlarla ve akranlarla kişilerarası etkileşim için uygun bir platform olduğu için öğrenme konuları için destekleyici olabileceğini iddia eden çalışmalar olsa da (Salomon & Kolikant, 2016) bu tür teknolojilerin kullanılmasının ergen üzerindeki etkileri konusunda tartışmalar devam etmektedir. Bir etkisi olmadığını ileri süren çalışmalar (Ozer ve ark., 2014; Alwagait ve ark., 2015; Wentworth & Middleton, 2014; Bowman et al., 2010) olduğu gibi negatif ilişki olduğunu ileri süren çalışmalar da (Giunchiglia ve ark., 2018; Lau, 2017; Karpinski ve ark., 2013; Paul ve ark., 2012; Kirschner & Karpinski, 2010) vardır.

Salomon ve Kolikant İsrail'deki devlet lisesi öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada sosyal ağ kullanımını da kapsayan akademik olmayan bilişim teknolojilerini kullanma süreleri ile akademik başarı arasında negatif bir ilişki saptamışlardır. Öğrencilerin çoğunun da bu tür bir kullanımın okul başarıları üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu yönünde algıları olduğu tespit edilmiştir (Salomon & Kolikant, 2016).

Tanrıverdi ve Sağır tarafından yapılan araştırmada ise lise öğrencilerinin eğitim amaçlı sosyal ağları kullandıklarında akademik başarı ile pozitif bir ilişki olduğu, diğer amaçlar için kullanıldığında ise negatif bir ilişki ortaya çıktığı görülmüştür (Tanrıverdi & Sağır, 2014). Durmaz ve arkadaşları zaman yönetim becerilerinin akademik başarıya etkisini incelerken sosyal ağ sitelerinin kullanımını da zaman tuzakları boyutunda ele almıştır. Tek başına sosyal ağ sitelerinin kullanımı değil de, genel zaman yönetim becerileri ile akademik başarı arasında alanyazınla uyumlu olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Durmaz ve ark., 2016).

Türkiye'de liseliler üzerinde yapılan diğer çalışmalarda akademik başarı dışındaki etkiler incelenmiştir. Tosun, 519 meslek lisesi öğrencisinin katılımı ile yaptığı çalışmada sosyal medya kullanım alışkanlıklarını incelemiştir. Sosyal ağ üyelikleri, kullanım nedenleri, erişim araçları ve saatleri gibi verileri toparlamıştır (Tosun, 2016). Doğan ve Karakaş tarafından lise öğrencileri arasında yapılan çalışmada sosyal ağ sitelerinin kullanımının sosyal, aile ve duygusal ilişkilerdeki yalnızlıkları arasında bir ilişki olup olmadığını incelenmiştir. Aile ve duygusal ilişkilerde yalnızlık ile sosyal ağ sitelerinin kullanımı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilirken, sosyal ilişkilerdeki yalnızlıkla anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Doğan & Karakaş, 2016). Demir tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin günlük kullanım süresi arttıkça aile içi iletişim puan ortalamalarında düşme görülmektedir

(Demir, 2016). Lise son sınıflar üzerinde yapılan bir diğer araştırmaya göre ise günde üç saatten fazla sosyal ağı kullanan öğrencilerin internet bağımlılığı puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Puanların yüksek çıkmasındaki etken olarak sosyal ağ kullanımının olabileceği değerlendirilmiştir (Gökçearsan & Günbatır, 2012). Liseliler üzerinde yapılan diğer bir araştırmada, ergenlerin sosyal ağları kullanım düzeyleri arttıkça sosyal kaygı düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir. Sosyal kaygı düzeyinin kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu, yani cinsiyete göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Sosyal ağları kullanım düzeyleri arasında kız ve erkek öğrenciler arasında farklılık görülmemiştir (Doğan & Tosun, 2016). Sosyal ağları liselerde kız öğrencilerin, erkek öğrencilerden daha fazla kullandığını söyleyen çalışmalarda mevcuttur (Deniz & Gürültü, 2018).

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada lise öğrencilerinin sosyal ağları kullanım süreleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak hedeflendiği için ilişkileri ve bağlantıları inceleyen ilişkiisel araştırma modeli benimsenmiştir (Büyüköztürk ve ark., 2016).

Evren ve Örneklem

Araştırma Ankara’da eğitim veren bir meslek lisesinde öğrenimine devam eden 200 lise öğrencisinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Lise son sınıf (12. sınıf) öğrencilerinin meslek liselerinde işyeri notları akademik ortalamalarında ağırlıklı rol oynadığından bu grup araştırmanın dışında tutulmuştur. Araştırmada yalnızca okul derslerindeki akademik başarılarına odaklanılmaya çalışılmıştır. Lise birinci sınıf (9. sınıf) öğrencileri de okula yeni başladıkları için uyum sorunları nedeniyle akademik başarılarının sağlıklı olmayacağı düşünülmüş ve araştırmadan çıkarılmıştır. Araştırma grubu, lisenin orta sınıflarındaki 10. ve 11. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Yaşları 15-18 aralığındaki öğrencilerin 137’si erkek (%68), 63’ü (%32) ise kız öğrencidir.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin hangi sosyal ağları kullandığını ve günlük kullanım sürelerini öğrenmek için anket formu düzenlenmiştir. Facebook, Twitter, WhatsApp vb. çok kullanılan sosyal

ağları günde kaç dakika kullandıkları sorulmuştur. Her bir sosyal ağ için ayrı ayrı süre belirtmeleri istenmiştir. Belirtilen süreler toplanarak, her bir öğrenci için günlük toplam kullanım süresi bulunmuştur. Bazı öğrencilerin verdikleri cevaplarda mümkün olamayacak kadar uzun süreler belirttikleri tespit edilmiştir. Benzer bir araştırmada üst sınır olarak 12 saat alınmasına benzer olarak araştırmada kullanım süresi olarak üst sınırı olarak 14 saat (840 dk) olarak alınmıştır (Salomon & Kolikant, 2016). Bu sürenin üzerindeki 9 öğrenciye ait anketler araştırmadan çıkarılmıştır.

Bilgi alınan tüm öğrencilerin, güz yarıyılı sonunda MEB e-okul uygulaması üzerinden akademik yarıyıl başarı ortalama değerleri yüzlük sistemde elde edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Ankete verilen cevaplar örgün öğretim dönemi içerisinde güz yarıyılı boyunca toplanmıştır.

Veri Analizi

Veriler öncelikle MS Excel yazılımında toplanmış daha sonra SPSS yazılımına aktarılmıştır. Açıklayıcı istatistiklerle beraber gruplar arası karşılaştırmalar için Mann-Whitney ve ilişki için Spearman testleri yapılmıştır.

Etik Konular

Araştırmada kullanılan anket formu için İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve okul yönetiminden gerekli izinler alınarak gönüllü öğrencilere uygulanmıştır. Katılmak isteyen gönüllü öğrencilere verdikleri bilgilerin yalnızca araştırma amaçlı kullanılacağı bunun dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı bilgisi verilmiştir.

Araştırmanın Güçlü ve Sınırlı Yönleri

Çalışmada öğrencilerin akademik yarıyıl sonunda yarıyıl akademik ortalamalarının doğrudan okul bilgi sisteminden alınması doğruluk açısından önemlidir ve araştırmanın güçlü yanlarından biridir. Bununla birlikte, sosyal ağ kullanım süreleri hesaplanırken öğrenci beyanları dikkate alınmıştır. Her ne kadar abartılı süreler araştırma dışına çıkarılmışsa da doğruluk açısından bir zayıflık teşkil etmektedir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmada, öğrencilerden her bir sosyal ağ sitesini günlük kullanma sürelerinin dakika cinsinden belirtmeleri istenmiştir. Daha sonra verilen süreler toplanarak toplam süre bulunmuştur. Öğrencilerin günlük sosyal sosyal ağ kullanım süreleri ortalama 295,48 dakika (4,92 saat, SD=182,01 dakika, SD = 3,03 saat) olarak tespit edilmiştir. Grup içinde hiç kullanmadığını belirten yalnızca 2 öğrenci vardır. En fazla kullanma süresi günlük olarak toplam 840 dakika olarak beyan edilmiştir. Alanyazında daha önce yapılan çalışmalarda ise daha çok gruplandırılmış veri olarak toplandığı görülmüştür. Kullanım süreleri alanyazındaki gruplandırmalar ile karşılaştırabilmek için Tablo 1'deki gibi gruplandırılmış ve sayılmıştır.

Grup	f	Yüzde
0-1 saat	10	5
2-3 saat	44	22
3-5 saat	63	32
5-7 saat	34	17
7 ve daha fazla	49	25

Liselilerin, sosyal ağları günlük kullanım süresi daha önceki çalışmalarla karşılaştırıldığında her yıl bir önceki yıla göre daha da arttığı görülmektedir. 2012 yılında kullanım süresi olarak en büyük kategori (%32,6) 1-3 saat arası kullanımdadır (Gökçearslan & Günbatır, 2012). 2015-2016 yılındaki çalışmalarda da yine en büyük değere sahip kategorinin 1-3 saat kullananlar (%45,8 , %53 ve %64) olduğu görülmektedir (Murat ve ark., 2015; Demir, 2016; Tosun, 2016). Bizim araştırmamızda ise kullanım süresi olarak en büyük paya sahip kategori 3-5 saat (%32) olarak belirlenmiştir. Salomon ve Kolikant araştırmalarında günlük ortalama kullanım süresini 3,57 saat (SD = 4,51) olarak bulmuşlardır (Salomon & Kolikant, 2016).

Kullanma süresi ile cinsiyet arasındaki ilişkiye bakıldığında ise erkeklerde ortalama kullanma süresi 300,86 dakika (SD = 168,79 dakika), kızlarda ise 183,79 dakika (SD=208,89) olarak belirlenmiştir. Süre cinsiyete göre ayrıldığında normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Ortalamalar arasında fark olup olmadığını tespit etmek için parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney testi uygulanmıştır. Sosyal ağları kullanma

süresinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Test sonucunda kızlar ve erkekler arasında kullanım süresi açısından bir fark olmadığı görülmüştür (Mann-Whitney U değeri = 3814, $z=-1,320$ ve $p= 0,187$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin 113'ü (%56,5) 10. sınıf, 87'si (%43,5) 11. sınıftır. 10. sınıfların kullanım ortalaması 320,39 dakika (SD=179,66), 11. sınıfların kullanım ortalaması 263,14 dakika (SD=180,96 dakika) olarak belirlenmiştir. Ortalama kullanma süresi ile sınıfa göre bir fark olup olmadığını ortaya koymak için parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney testi uygulanmıştır. Test sonucunda sınıflar arasındaki farkın anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır (Mann-Whitney U değeri = 3860, $z=-2,603$ ve $p= 0,009$). Ortalama sıralama değerlerine bakılarak 10. sınıfların kullanım sürelerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmanın cevap aradığı sorulardan birisi de “Kullanım süresi ile başarı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusudur. Anketi dolduran öğrencilerin tamamının bir önceki yarıyıldaki akademik başarı ortalaması değerleri okul bilgi sisteminden alınmıştır. Kullanım süresi normal dağılım gösterirken, akademik ortalama da normal dağılım göstermektedir. İlişki için parametrik olmayan korelasyon testlerinden Spearman testi uygulanmıştır. Test sonucunda ($r_s= -0.254$, $p<0,05$) aralarında negatif yönde bir ilişki olduğu söylenebilir. İlişki katsayısı 0,30'dan küçük olduğu için aradaki ilişkinin zayıf bir ilişki olduğu söylenebilir. İlişki negatif yönlü olduğu görülmektedir. Sosyal medya kullanım süresi arttıkça akademik başarı değeri düşmektedir.

Lise öğrencilerinin yoğun olarak sosyal ağları kullandıkları ortadadır. Konu hakkında verilen eğitim seminerlerinde, lise öğrencilerinin sosyal ağları kullanım süresine müdahale ederek kısıtlamak önerilmektedir. Ancak bu konuda alanyazında bir sınır değere rastlanmamıştır. Bu araştırmada okuldaki akademik başarıyı etkilemeyecek sınır değer ne kadar olması gerektiği bulunmak istenmiştir. Sınır değerini bulmak için, kademeli olarak kullanım süresi yüksek olan sonuçlar veri kümesinden çıkarılmıştır. Kullanım süresi 260 dakikaya kadar olan öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($r_s= -0.254$, $p>0,05$). Kullanım süresi 265 dakikaya kadar olan öğrencilerin akademik başarıları ile kullanım süreleri incelendiğinde ise negatif yönde anlamlı bir ilişki ($r_s= -0.205$, $p<0,05$) tespit edilmiştir.

Sonuçlar

Türkiye’de 16-24 yaş aralığındaki erkeklerin interneti kullanma oranı kadınlardan daha yüksek olmasına rağmen çalışmamızda cinsiyete göre bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Cinsiyet arasında fark olmamasının sebebi olarak, öğrencilerin benzer sosyo-ekonomik katmanlardan gelmesinin etkisi olduğu değerlendirilmektedir. 11. sınıf ile 10. sınıf öğrencilerinin kullanım süreleri açısından farklılık tespit edilmiştir. Alt sınıf öğrencilerinin kullanım süreleri daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Üst sınıflarda öğrencilerin daha fazla otokontrol yapabildikleri söylenebilir.

Akademik başarı ile kullanım süreleri arasında negatif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Kullanım süresi arttıkça akademik başarının azaldığı açıktır. Günümüz koşullarında tamamen yasaklanmasa dahi, kullanım süresinin sınırlandırılması gerektiği tavsiye edilmektedir. Esas cevap aranan soru ise sınırlı sürenin ne kadar olması gerektiğidir. Araştırmamızda akademik başarıyı etkilemeyen en büyük değer 4,33 saat olarak belirlenmiştir. Bu değerden büyük kullanım süresi değerlerinde akademik başarı ile kullanım süresi arasında negatif bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Ebeveynler ya da gençler süre sınırlamasını bu değere göre ayarlayabilirler. Hatta kullanım süresini gösteren yardımcı uygulamalar ile sınır değere ulaşp ulaşmadıkları kontrol edebilirler.

Öneriler

Öğrencilerin akademik başarı ortalamalarının resmi okul idaresinden alınmış olması araştırmadaki verilerin doğruluğu açısından önemlidir. Bununla birlikte sosyal ağ kullanım sürelerini hesaplarken öğrenci beyanları dikkate alınmıştır. Her ne kadar abartılı süreler araştırma dışına çıkarılmışsa da doğruluk açısından bir zayıflık teşkil etmektedir. Daha doğru süre değerleri için günlük kayıt tutan yardımcı uygulamalar ile takip edilerek araştırma tekrarlanabilir. Farklı türdeki lise öğrencileri üzerinde araştırmanın tekrarlanması sosyal ağları kullanmanın etkilerini tam olarak anlayabilmek için gerekli verileri sağlayabilir.

Kaynakça

- Alwagait, E., Shahzad, B., & Alim, S. (2015). Impact of social media usage on students academic performance in Saudi Arabia. *Computers in Human Behavior*, 51, 1092–1097. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.09.028>
- Bowman, L. L., Levine, L. E., Waite, B. M., & Gendron, M. (2010). Can students really multitask? An experimental study of instant messaging while reading. *Computers and Education*, 54(4), 927–931. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2009.09.024>
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210–230. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (21st ed.).
- Demir, Ü. (2016). Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi: Çanakkale’de Lise Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademi Dergisi*, 9(2), 27–50. <https://doi.org/10.18094/si.99029>
- Deniz, L., & Gürültü, E. (2018). High School Students’ Social Media Addiction. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(2), 355–367. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.389780>
- Doğan, U., & Karakaş, Y. (2016). Lise Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanımının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 57. <https://doi.org/10.19126/suje.40198>
- Doğan, U., & Tosun, N. İ. (2016). Lise Öğrencilerinde Problemlili Akıllı Telefon Kullanımının Sosyal Kaygı ve Sosyal Ağların Kullanımına Aracılık Etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(22), 99–128. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.66762>
- Durmaz, M., Hüseyinli, T., & Güçlü, C. (2016). Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 5(7), 2291–2303.
- Giunchiglia, F., Zeni, M., Gobbi, E., Bignotti, E., & Bison, I. (2018). Mobile social media usage and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 82, 177–185. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.12.041>
- Gökçearslan, Ş., & Günbatır, M. S. (2012). Ortaöğrenim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *EĞİTİM TEKNOLOJİSİ Kuram ve Uygulama*, 2(2), 10–24.
- Huang, C. (2018). Social network site use and academic achievement: A meta-analysis. *Computers and Education*, 119(December 2017), 76–83. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2017.12.010>

- Karpinski, A. C., Kirschner, P. A., Ozer, I., Mellott, J. A., & Ochwo, P. (2013). An exploration of social networking site use, multitasking, and academic performance among United States and European university students. *Computers in Human Behavior*, 29(3), 1182–1192. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.10.011>
- Kemp, S. (2019). *DIGITAL 2019 Global Digital Yearbook*. <https://datareportal.com/reports/digital-2019-global-digital-yearbook>
- Kirschner, P. A., & Karpinski, A. C. (2010). Facebook® and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1237–1245. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.03.024>
- Lau, W. W. F. (2017). Effects of social media usage and social media multitasking on the academic performance of university students. *Computers in Human Behavior*, 68, 286–291. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.11.043>
- Murat, A., Arslan, A., Çetinkaya, A., & Gül, M. (2015). A Quantitative Research on the Level of Social Media Addiction among Young People in Turkey. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3(3), 108–122. <https://doi.org/10.14486/IntJSCS444>
- Ozer, I., Karpinski, A. C., & Kirschner, P. A. (2014). A Cross-cultural Qualitative Examination of Social-networking Sites and Academic Performance. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 112(Iceepsy 2013), 873–881. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1244>
- Paul, J. A., Baker, H. M., & Cochran, J. D. (2012). Effect of online social networking on student academic performance. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2117–2127. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.06.016>
- Salomon, A., & Kolikant, Y. B. (2016). Computers in Human Behavior High-school students' perceptions of the effects of non-academic usage of ICT on their academic achievements. *Computers in Human Behavior*, 64, 143–151. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.06.024>
- Tanrıverdi, H., & Sağır, S. (2014). Lise Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarının ve Sosyal Ağları Benimseme Düzeylerinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Adiyaman University Journal of Social Sciences*, 2014(18), 775–775. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.849>
- Tosun, N. (2016). Meslek lisesi öğrencilerinin sosyal ağ kullanma alışkanlıkları ve sosyal ağ kullanımına ilişkin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 114–149. <http://dergipark.gov.tr/auad/issue/34017/376907>
- TÜİK. (2018). *Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*.

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27819>

Wentworth, D. K., & Middleton, J. H. (2014). Technology use and academic performance.

Computers and Education, 78, 306–311. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2014.06.012>

Yazarlar Hakkında

Muhammet YORULMAZ

Lisans ve yüksek lisans eğitimini Gazi Üniversitesi Bilgisayar Eğitimi Bölümü'nde tamamlamıştır. Doktora eğitimini ise aynı üniversitenin Endüstriyel Teknoloji Bölümü'nde yapmıştır. 1998-2001 yılları arasından Başkent Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Programcılığı Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 2001 yılında yüksek lisansının tamamlamasının ardından Başkent Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'ne geçiş yapmıştır. Halen Başkent Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde Doktor Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır. Programlama dersleri ile beraber bilgi sistemleri derslerini vermektedir. Programlama, programlama öğretimi, uzaktan öğretim, öğrenim yönetim sistemleri, üretim-yönetim bilgi sistemleri, çok kriterli karar verme yöntemleri, kullanılabilirlik gibi konular üzerinde çalışmaktadır.

Posta adresi: Başkent Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bağlıca Kampüsü Fatih Sultan Mahallesi Eskişehir Yolu 18.km 06790 Etimesgut / ANKARA
 Tel (İş): +90 312 246 66 66 / 1187
 Eposta: muhammed@baskent.edu.tr
 URL: <http://www.baskent.edu.tr/~muhammed>

Seher YORULMAZ

Lisans ve yüksek lisans eğitimini Gazi Üniversitesi Bilgisayar Eğitimi Bölümü'nde tamamlamıştır. 1998 yılından beri Bilişim Teknolojileri Öğretmeni olarak çalışmıştır. Halen Aydınlikevler Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde çalışmaktadır. 2019 yılından beri aynı lisenin Bilişim Teknolojileri Alan Şefliği görevini yürütmektedir. Programlama dersleri ile beraber diğer Bilişim Teknolojileri alan derslerini vermektedir. Programlama, programlama öğretimi, müfredat geliştirme gibi konular üzerinde çalışmaktadır.

Posta adresi: Kavacık Subayevleri Mah. Şehit Ömer Halisdemir Bul. Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Blok No: 27a Keçiören / Ankara
 Tel (İş): +90 312 317 34 37
 Eposta: shryrlmz063@gmail.com